

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de filosofia i lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

**El paisatge lingüístic d'un municipi amb turisme
cultural i paisatgístic.**

**Anàlisi de la retolació institucional i comercial
de Valldemossa (Mallorca).**

Dídac Alcalà i Villa

Grau de llengua i literatura catalanes

Any acadèmic 2017-2018

DNI de l'alumne:43183673T

Treball tutelat per Joan Melià Garí
Departament de Llengua i Literatura Catalanes.

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball:
Valldemossa, paisatge lingüístic, llengua, comerç, institucional, topònim

ÍNDIX

1. ESTUDI PRELIMINAR	3
a. Objectius del treball de recerca	4
b. Marc legal vigent a nivell municipal, insular i autonòmic sobre l'ús de la llengua catalana.	4
c. Descripció de l'àmbit d'estudi: el municipi de Valldemossa (Mallorca).....	8
d. Dades demogràfiques	9
2. EL PAISATGE LINGÜÍSTIC DE VALLDEMOSSA. L'ÀMBIT INSTITUCIONAL	15
a. La comunicació institucional. Canals de comunicació.....	15
b. Ens municipals amb funcionament autònom.....	15
c. Retolació institucional: identificativa i informativa.	17
3. EL PAISATGE LINGÜÍSTIC DE L'ÀMBIT COMERCIAL: RETOLACIÓ IDENTIFICATIVA I INFORMATIVA	43
3. CARTOIXA	51
4. CONCLUSIONS	63
5. ANNEXOS:.....	64
a. Codificació de les llengües.	64
b. Fitxa tècnica.....	64
c. Enumeració de carrers objecte d'estudi:.....	65
d. Bibliografia.....	67

1. ESTUDI PRELIMINAR

Amb aquest treball pretenem descobrir i analitzar quin és el paisatge lingüístic de Valldemossa, un municipi amb forta presència turística. Atesa la coexistència de visitants d'arreu del món amb persones que viuen cada dia a Valldemossa, que també n'hi ha d'arreu del món, abans d'analitzar quines llengües són presents als carrers de Valldemossa i amb quina freqüència, és necessari fer una introducció a l'entorn i el context.

D'aquesta manera, primer de tot, establirem quins objectius tenim abans de començar aquest treball de recerca: què volem saber, amb quina intenció i què esperam trobar com a resultat.

Seguidament contextualitzarem aquest treball de recerca. Veurem quin és el marc legal que afecta al nostre àmbit d'estudi tant amb normativa municipal com amb normativa autonòmica.

A continuació delimitarem l'àmbit territorial d'aquest treball, que el centrarem en el nucli urbà de Valldemossa. Exclourem, per tant, els nuclis urbans de Son Maixella, Son Ferrandell, la Marina i l'Estaca atès que no tenen cap comerç –només hi ha un restaurant a la Marina- ni tampoc no tenen cap equipament municipal que sigui un element identificatiu. Una volta exposada la delimitació, farem una introducció històrica i social de l'indret que és objecte del nostre estudi.

Per tant, els apartats d'aquest estudi preliminar seran els següents:

- a. Objectius del treball de recerca.
- b. Marc legal vigent a nivell municipal, insular i autonòmic sobre l'ús de la llengua catalana.
- c. Descripció de l'àmbit d'estudi: el municipi de Valldemossa (Mallorca).
- d. Dades sociolingüístiques.

Procurarem mantenir la totes les grafies així com els hem identificat, sense canviar-ne l'article ni, si fos el cas, corregir-les.

a. Objectius del treball de recerca.

Un dels objectius d'aquest treball és aconseguir una radiografia de la presència de totes les llengües que hi ha als carrers de Valldemossa. I ho farem des de dues perspectives diferents: des de l'àmbit institucional i des de l'àmbit comercial.

Al primer àmbit, l'institucional, explicarem quin paper té la llengua catalana a les comunicacions de l'Ajuntament, als ens que en depenen i documentarem, carrer a carrer, tota la retolació que sigui institucional; tant identificativa com informativa. No tindrem en compte per a aquest treball els rètols dels gualls, hidrants i de llicències d'obres, que tots són íntegrament en català.

Al segon àmbit, el comercial, documentarem cada façana de negoci, els classificarem per àmbits comercials, i analitzarem tant la retolació identificativa del local com la informativa dels productes que hi vengui. No estudiarem els rètols de dins els comerços, únicament aquella retolació comercial situada en via pública.

Analitzarem, també, la retolació identificativa i informativa de Cartoixa, el monument històric de Valldemossa que és declarat Bé d'Interès Cultural.

Volem saber quantes de llengües tenen presència als carrers de Valldemossa, Cartoixa inclosa, i amb quina freqüència apareix cada llengua. També volem saber quina posició ocupa la llengua catalana, i si hi ha diferència entre els dos àmbits que estudiarem.

El fet que la llengua catalana sigui la pròpia i genuïna dels valldemossins, viva i útil per al dia a dia en els afers quotidians, no necessàriament assegura que tengui presència al carrer, atès que Valldemossa és un poble amb molt forta presència turística.

b. Marc legal vigent a nivell municipal, insular i autonòmic sobre l'ús de la llengua catalana.

L'actual Llei de Normalització lingüística de les Illes Balears, amb redacció vigent a partir de la Llei 1/2016, de 3 de febrer, diu a l'article 2 del Títol Preliminar que "La llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la".

La redacció vigent a partir de la Llei 1/2016, de 3 de febrer, diu, a l'article 6.1 del Títol I, que "El català, com a llengua pròpia de la comunitat autònoma de les Illes Balears, ho és també del Govern autònom, del Parlament i dels consells insulars i, en general, de l'Administració pública, de l'Administració local i de les corporacions i institucions públiques dependents de la comunitat autònoma".

Pel que fa a l'àmbit comercial, l'actual Llei de Comerç, Llei 11/2014, de 15 d'octubre, no fa cap referència a la llengua en les 37 pàgines de què disposa. Això no obstant, el punt 2 de la Disposició Derogatòria deixa sense validesa la Llei 11/2001, de 15 de juny.

Aquesta Llei 11/2001, de 15 de juny, que l'actual Llei de Comerç de les Illes Balears deixa sense efectes, deia, a l'article 8, el següent:

1. En els establiments regulats en aquesta llei, els consumidors tenen dret a ser atesos en alguna de les llengües oficials de les Illes Balears, i no podran ser discriminats o atesos incorrectament per raó de la llengua oficial que emprin.
2. En els establiments al detall que disposen d'una plantilla laboral de més de tres treballadors, els consumidors tenen, a més, el dret de ser atesos en la llengua oficial de les Illes Balears que escullin.
3. La senyalització i els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per als consumidors dels establiments oberts al públic han de ser redactats, almenys, en català. Aquesta norma no s'aplica a les marques, als noms comercials i als rètols emparats per la legislació de la propietat industrial. En els termes que reglamentàriament es determinin, els establiments comercials informaran els consumidors dels seus drets lingüístics mitjançant la col·locació dels anuncis corresponents.
4. Les administracions competents promouran l'ús progressiu de la llengua catalana en les activitats comercials, com també en els rètols, símbols i distintius dels establiments comercials de les Illes Balears.

Aquesta Llei 11/2001, segons que diu el Dr. Gabriel Bibiloni a l'article "La política lingüística del Govern de José Ramón Bauzá", a la pàgina 89, cap Govern no la feia complir, restava en paper mullat.

A l'àmbit municipal, l'Ajuntament de Valldemossa té un Reglament Lingüístic, aprovat dia 18 de maig de 2008, tot just produït el canvi de govern municipal que deixà el PP a l'oposició fins a l'actualitat, i modificat el passat 2 de juliol de 2018. Aquest reglament, com molts d'altres reglaments municipals, és una eina per a desenvolupar la Llei de Normalització lingüística a l'àmbit local. Amb la darrera modificació feta, que ha estat en període d'al·legacions i que ben aviat quedarà aprovada definitivament, l'atorgament de permís d'ocupació de via pública per part dels comerciants quedarà condicionat al fet que, en els rètols amb text escrit, el català hi tenguí presència preferent. No exclou les altres llengües que el comerciant vulgui afegir, a més de la catalana.

"Article 27.1. L'Ajuntament de Valldemossa vetllarà per la normalització de tota la senyalització i retolació situades dins el seu àmbit territorial.

27.1.2 1. L'Ajuntament de Valldemossa ha de garantir els drets lingüístics dels valldemossins i visitants. Tots els consumidors tenen dret de ser atesos en ambdues de les llengües oficials de les Illes Balears, i no podran ser discriminats o atesos incorrectament per raó de la llengua oficial que emprin.

La senyalització i els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per als consumidors dels establiments oberts al públic han de ser redactats, almenys, en català. Si hi ha diverses llengües, la catalana ha de situar-se en la posició preferent.

Aquesta norma no s'aplica a les marques, als noms comercials i als rètols emparats per la legislació de la propietat industrial.

L'Ajuntament de Valldemossa promourà la presència de la llengua catalana en les activitats comercials, com també en els rètols, símbols i distintius dels establiments comercials del terme municipal.

La presència del català en lloc preferent serà un requisit per a atorgar les noves llicències d'Ocupació de Via Pública, així com les renovacions, pel que fa a elements amb text.

L'abast d'aquesta mesura inclouria, a més d'altres ordenances que aquí no s'esmentin, les següents:

- 18. ORDENANÇA TAXA OCUPACIONS SUBSÒL, SÒL I VOLADA VIA PÚBLICA
- 19. ORDENANÇA TAXA OCUPACIÓ TAULES I CADIRES I EXPOSITORS AMB FINALITAT LUCRATIVA
- 20. ORDENANÇA TAXA OCUPACIÓ TERRENYS PÚBLIC AMB MERCADERIES, MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ, PUNTALS
- 22. ORDENANÇA TAXA PARADES I BARRAQUES
- 33. ORDENANÇA OCUPACIÓ ESPAIS ÚS PÚBLIC AMB INSTAL·LACIONS TEMPORALS
- 36. ORDENANÇA INSTAL·LACIONS I USOS COMERCIALS A LES VIES I ESPAIS PÚBLICS
- 38. REGLAMENT MERCAL SETMANAL VENDA NO SEDENTÀRIA

27.2. L'Ajuntament de Valldemossa prendrà les mesures necessàries per garantir que s'usi la toponímia oficial catalana d'acord amb el que estableix l'article 14 de la Llei 3/1986, de normalització lingüística a les Illes Balears.

27.3. La concessió de permisos per part d'aquest Ajuntament estarà condicionada a l'ús correcte dels noms de lloc.

Article 28

La retolació i la senyalització viària que depenguin de l'Ajuntament o que instal·lin les seves empreses adjudicatàries o concessionàries, o qualsevol altra entitat en col·laboració amb l'Ajuntament, han de figurar en català, sense perjudici del que disposen les normes que regulen el trànsit i la seguretat vial.”

Podem concloure que, a nivell jurídic, els drets lingüístics dels consumidors catalanoparlants no queden garantits amb la Llei de Comerç però que, a Valldemossa, dins les competències municipals de l'ocupació de via pública, més aviat que tard ja hi haurà normativa legal per a exigir la presència preferent del català als comerços. El compliment d'aquest reglament serà qüestió de voluntat política.

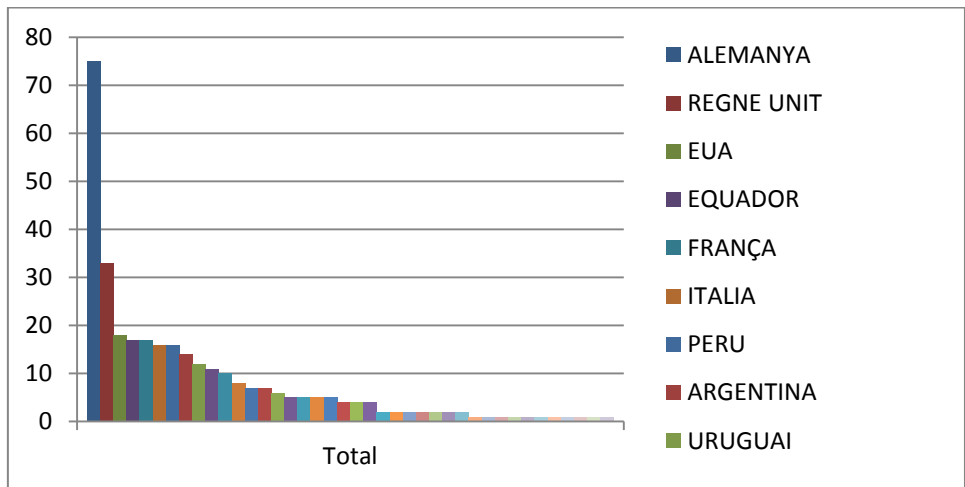
c. Descripció de l'àmbit d'estudi: el municipi de Valldemossa (Mallorca).

Valldemossa és un municipi el terme municipal del qual se situa a l'oest de l'illa de Mallorca, al bell mig de la Serra de Tramuntana. Al nord fa partió amb Deià, a l'est amb Bunyola, al sud-est amb Palma, al sud amb Esporles, al sud-est amb Banyalbufar i a l'est amb la mar.

Té una extensió de 44'51km² i una població de prop dels 2000 habitants.

Fins a la primera meitat del segle XX l'economia del poble es basava bàsicament en el sector primari. A partir de mitjan segle XX es va desenvolupar una petita indústria d'elements de fusta d'olivera, molt abundant a la zona. Però el que sobretot ha estat el pilar econòmic fins als nostres dies és el sector terciari, concretament el turisme. Tant per l'entorn natural i el senderisme com pel turisme cultural amb Cartoixa i els personatges il·lustres que hi han tengut relació d'una manera o altra, cada any passen per Valldemossa milions de persones de tot el món.

El terme municipal de Valldemossa té diferents nuclis poblacionals. Hi ha, a més del nucli de Valldemossa, les urbanitzacions de Son Ferrandell (que inclou el que ara en diuen George Sand, Nova Valldemossa i Shangri-la), Son Maixella, l'Estaca i el Port de Valldemossa (per als valldemossins, la Marina). Però tota l'activitat comercial se situa al nucli poblacional de Valldemossa, que circumscrivim en el següent mapa:

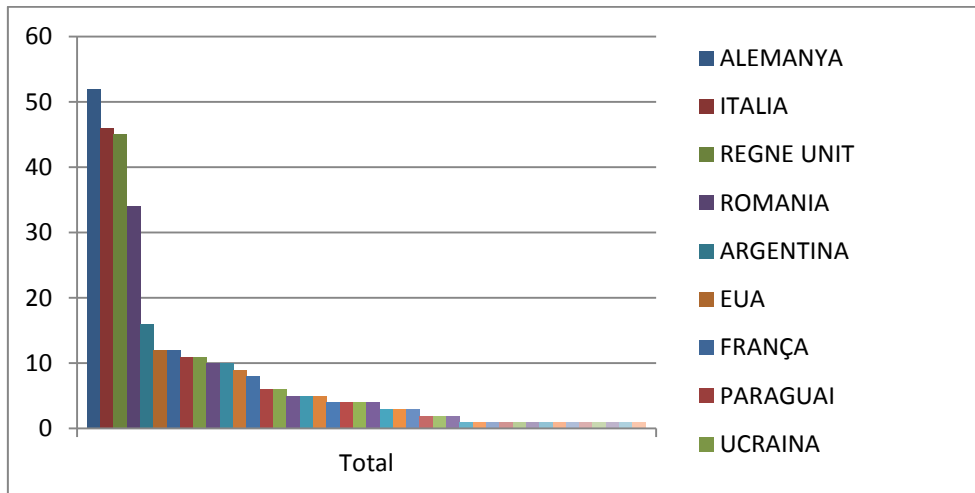

Gràfic 1

Nacionalitat	Total
Total 2008	324
ALEMANYA	75
REGNE UNIT	33
EUA	18
EQUADOR	17
FRANÇA	17
ITALIA	16
PERU	16
ARGENTINA	14
URUGUAI	12

Taula 1

Principals nacionalitats estrangeres a Valldemossa a 2018:

Gràfic 2

	Total
Total 2018	348
ALEMANYA	52
ITALIA	46
REGNE UNIT	45
ROMANIA	34
ARGENTINA	16
EUA	12
FRANÇA	12
PARAGUAI	11
UCRAINA	11

Taula 2

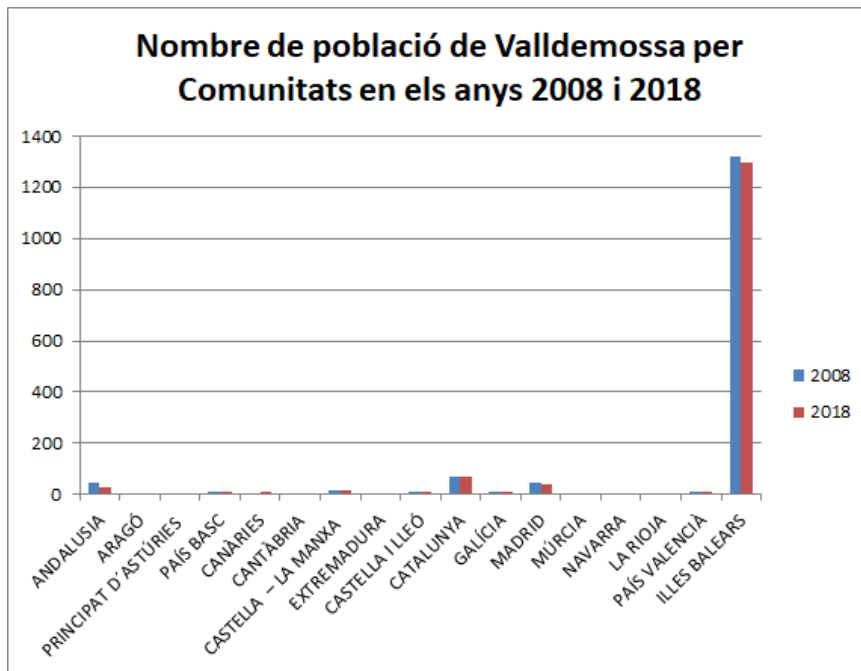
A continuació a la taula 3 tenim les dades de la gent empadronada a Valldemossa nascuda arreu de l'estat espanyol. Les dades estan agrupades per províncies i comunitats autònomes. També, com succeïa en les taules 1 i 2, feim la comparativa entre els anys 2008 i 2018.

Comunitats	Províncies	2008	2018
ANDALUSIA	Almeria	0	0
	Cadis	10	5
	Còrdova	5	3
	Granada	9	7
	Huelva	1	1
	Jaen	4	3
	Màlaga	4	3
	Sevilla	13	7
Total Andalusia		46	29
ARAGÓ	Osca	0	0
	Terol	1	0
	Saragossa	5	6
Total Aragó		6	6

PRINCIPAT D'ASTÚRIES		7	3
PAÍS BASC	Àlaba	2	1
	Guipúscoa	1	2
	Biscaia	7	5
Total País Basc		10	8
CANÀRIES	Las Palmas	5	7
	Santa Cruz de Tenerife	2	1
Total Canàries		7	8
CANTÀBRIA		1	0
CASTELLA – LA MANXA	Albacete	7	7
	Ciudad Real	3	2
	Conca	1	3
	Guadalajara	1	0
	Toledo	3	2
Total CASTELLA – LA MANXA		15	14
EXTREMADURA	Badajoz	0	3
	Càceres	3	2
Total Extremadura		3	5
CASTELLA I LLEÓ	Àvila	0	0
	Burgos	2	1
	Lleó	2	3
	Palència	1	0
	Salamanca	0	4
	Segòvia	0	0
	Sòria	1	0
	Valladolid	4	0
	Zamora	1	1
Total Castella i Lleó		11	9
CATALUNYA	Barcelona	57	61
	Girona	3	4
	Lleida	3	1

	Tarragona	6	4
Total Catalunya		69	70
GALÍCIA	La Corunya	5	6
	Lugo	1	1
	Ourense	1	2
	Pontevedra	4	2
Total Galícia		11	11
MADRID		45	39
MÚRCIA		6	7
NAVARRA		1	4
LA RIOJA		0	0
PAÍS VALENCIÀ	Alacant	4	4
	Castelló	0	0
	València	9	9
Total País Valencià		13	13
ILLES BALEARS	Mallorca	1313	1285
	Menorca	6	9
	Eivissa	2	2
	Formentera	1	1
	Cabrera	0	0
Total Illes Balears		1322	1297

Taula 3

Gràfic 3

Com s'aprecia a la taula 3 i, de manera més aclaridora al gràfic 3, la població que predomina al cens de Valldemossa és, amb molt d'avantatge respecte dels altres valors, la de les Illes Balears. El segon territori és Catalunya, seguit d'Andalusia i Madrid. Aquests quatre territoris són els més significatius tant l'any 2008 com el 2018, amb qualche petit canvi, com succeeix amb Andalusia, que experimenta una lleu davallada. Podem considerar destacable el fet que els dos primers valors, Illes Balears i Catalunya respectivament, fan part de la mateixa comunitat lingüística, fet que pressuposa més catalanoparlants a Valldemossa.

2. EL PAISATGE LINGÜÍSTIC DE VALLDEMOSSA. L'ÀMBIT INSTITUCIONAL.

a. La comunicació institucional. Canals de comunicació.

Les formes de comunicació humana canvien molt ràpidament. I aquest canvi també és ben evident quan ens referim a la comunicació entre les institucions i la gent. En el cas de Valldemossa, el sen Jaume Mas Estaràs *Batlet*, darrer saig a la vila, em comentà fa un any que quan ell feia les crides, les feia en mallorquí. Si havia de dir res que fos d'administracions supramunicipals o comunicats que fossin oficials, els havia de fer en castellà.

Amb l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística a la qual abans hem fet referència, la llengua catalana va recuperar de manera progressiva l'espai que li pertocava com a llengua pròpia del país.

Avui, els canals de comunicació municipals són, a més de les lletres, programes de festes, anuncis, el canal local de televisió, el portal web¹, els comptes de facebook², twitter³ i youtube⁴ i el servei de correus electrònics. Totes aquestes vies de comunicació de la institució local amb els valldemossins són íntegrament en català. I és un fet normalitzat que no suposa cap problema o conflicte.

El funcionament intern de l'ajuntament també és en català. Tots els expedients, registres, així com també comunicacions amb altres administracions es fan d'acord amb el que determina el Reglament Lingüístic.

b. Ens municipals amb funcionament autònom.

El mateix succeeix amb els ens municipals amb funcionament autònom, com són l'escola de música o l'escoleta, o ens en què l'Ajuntament en fa part com el col·legi públic o la Fundació Cultural Coll i Bardolet.

¹ <http://www.valldemossa.cat/>

² <https://www.facebook.com/ajuntament.valldemossa/>

³ <https://twitter.com/ajvalldemossa?lang=ca>

⁴ <https://www.youtube.com/user/AjValldemossa>

A l'escola de música totes les classes s'imparteixen en català i la comunicació escrita amb els alumnes també és en aquesta llengua. Els documents que fan arribar als alumnes i les publicacions que fan a facebook⁵ i a la seva web⁶ són en català únicament i sempre.

L'escoleta municipal també fa totes les comunicacions als pares i a la població en general en català.

El CEIP Nicolau Calafat, l'únic centre de primària de Valldemossa, es dirigeix a pares i població en general en català. Fou guardonat amb els premis Francesc de Borja Moll el 23 de novembre de 1994 del Govern Balear i Baldiri Reixach de la Fundació Jaume I a la dècada dels noranta a nivell dels Països Catalans per la tasca d'integració de nouvinguts i per la bona feina en matèria d'ensenyament en català.

Durant la legislatura passada l'equip docent començà un projecte pilot que avui ja es troba consolidat i que dona resultats molt positius i que consisteix a fer dues matèries, música i educació física, en anglès. La resta d'assignatures són en català, llengua vehicular, excepte l'assignatura de castellà. La web⁷ del centre és íntegrament en català.

La Fundació Cultural Coll i Bardolet és una entitat cultural de Valldemossa. Fan part del patronat d'aquesta fundació, a més de familiars i amics del pintor, el Govern de les Illes Balears, el Consell de Mallorca i l'Ajuntament de Valldemossa. Les comunicacions de la Fundació tant als cartells com a facebook⁸ i twitter⁹ són molt majoritàriament en català. El servei d'anuncis per via de correu electrònic és en català com a llengua preferent, seguit de l'espanyol i l'anglès. La web¹⁰ té el català com a llengua d'inici i es pot canviar a espanyol, anglès, francès i alemany.

⁵ <https://www.facebook.com/emvalldemossa>

⁶ <http://emvalldemossa.com/>

⁷ <http://www.c07006330.eduwebs.caib.es/>

⁸ https://www.facebook.com/Fundaci%C3%B3-Cultural-Coll-Bardolet-663473587067946/?ref=br_tf

⁹ <https://twitter.com/fccollbardolet>

¹⁰ <http://fccollbardolet.org/>

c. Retolació institucional: identificativa i informativa.

Per a l'anàlisi d'aquest apartat hem identificat tots els rètols institucionals dels carrers que a continuació enumerarem, que corresponen al nucli de població abans esmentat. Els hem classificat en identificatius i informatius. Al primer grup hi haurà els que donen nom a l'indret, ja siguin plaques de carrer, plaques de topònims populars o plaques que identifiquen el nom d'un edifici concret.

D'altra banda analitzarem els informatius, que corresponen a aquells cartells que ens indiquen una direcció, una explicació històrica de l'indret o qualsevol altra informació afegida que sigui provinent d'alguna institució, quasi tota de l'Ajuntament, i que no sigui únicament de donar nom a un indret.

No tindrem en compte dins aquest estudi els rètols de guals permanents, les plaques de llicències d'obra ni les dels hidrants, que tots són únicament en català.

La recopilació de dades per a aquest treball ha estat realitzada entre els dies 14 i 31 de juliol. La llista dels carrers que analitzarem, que es troben compresos en els límits del mapa que hem vist anteriorment al punt en què es descriu el nucli poblacional de Valldemossa (1c), la trobareu a l'annex c.

En aquesta taula podem veure la identificació dels resultats totals obtinguts de la retolació institucional tant identificativa com informativa.

Llengües dels rètols	Nomenclatura
Rètols en català	C
Rètols en castellà	E
Rètols en anglès	A
Rètols en alemany	D
Rètols en francès	F
Rètols en italià	I
Rètols en polonès	P
Rètols ambivalents	AM
Rètols en català i en castellà	CE
Rètols en castellà i anglès	EA
Rètols en català i en anglès	CA
Rètols en castellà i polonès	EP
Rètols en català, castellà i anglès	CEA

Rètols en català, anglès i alemany	CAD
Rètols en català, castellà, anglès i alemany	CEAD
Rètols informatius en castellà, anglès, alemany i francès	CEADF
Rètols en català, castellà, anglès, alemany, francès, italià i rus	CEADFIR
Rètols els texts dels quals no s'identifiquen amb cap llengua concreta	0

Taula 4

Retolació identificativa dels carrers objecte d'estudi:

1. Avinguda de Palma

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	100%

Taula 5

2. Aparcament Avinguda de Palma

No hi ha cap rètol identificatiu del lloc.

3. Carrer de ses filoses

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 6

4. Carrer de na Búger

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 7

5. Camí de sa Coma

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	100%

Taula 8

6. Plaça de na Búger

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 9

7. Carrer dels donants de sang

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 10

8. Camí de Son Escanyelles

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 11

9. Carrer del pare Castanyeda

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 12

10. Passatge de l'amargura

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 13

11. Carreró de l'amargura

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 14

12. Carrer de la Dragonera

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 15

13. Plaça de la Dragonera

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge

C	1	100%
---	---	------

Taula 16

14. Camí de la Beata

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 17

15. Carrer de la Beata

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	100%

Taula 18

16. Carreró de la Beata

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 19

17. Passatge de la Beata

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 20

18. Carrer de la Constitució

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 21

19. Carrer de la rectoria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 22

20. Plaça d'Antònia Serrano i Darder

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 23

21. Carreró de la Constitució

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 24

22. Camí de ses roques llises

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 25

23. Plaça de Santa Catalina Thomàs

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	50%
E	1	50%

Taula 26

24. Carrer de la carnisseria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 27

25. Plaça Gallard

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	50%
E	1	50%

Taula 28

26. Plaça pública

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
----------------------	------------------	-------------

C	1	100%
---	---	------

Taula 29

27. Plaça de Cartoixa

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	5	100%

Taula 30

28. Jardins rei Joan Carles I

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 31

29. Plaça de Bartomeu Estaràs músic

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 32

30. Carrer de l'Uruguai

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 33

31. Carrer de Sebastià Trias Mercant antropòleg

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 34

32. Carrer de Bartomeu Torres músic

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 35

33. Passatge de la plaça

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 36

34. Carrer des canonge

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 37

35. Carrer rei Sanxo

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 38

36. Carrer pare Francesc Frau

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 39

37. Via Blanquerna

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 40

38. Carrer de Jovellanos

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 41

39. Carrer Catalina Homar

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
----------------------	------------------	-------------

C	2	100%
---	---	------

Taula 42

40. Carrer de Ramon Gual Desmur

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 43

41. Plaça de Ramon Llull

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 44

42. Carreró de la Rosa

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 45

43. Carrer de la Rosa

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	5	83,33%
AM	1	16,66%

Taula 46

44. Carrer Vell

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 47

45. Carrer Nicolau Calafat

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 48

46. Carrer del camí antic a Palma

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 49

47. Plaça Rubén Darío

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 50

48. Carrer Chopin

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 51

49. Carrer Uetam

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	50%
E	1	50%

Taula 52

50. Carrer Àustria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 53

51. Carrer Polònia

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 54

52. Miranda dels lledoners

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 55

53. Carrer marquès de Vivot

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 56

54. Carrer Xesc Forteza

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 57

55. Carrer dels ametlers

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 58

56. Carrer Hongria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 59

57. Carrer de les oliveres

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	100%

Taula 60

58. Carrer venerable sor Aina

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 61

59. Aparcament Carrer venerable sor Aina

No hi ha cap rètol identificatiu del lloc.

60. Carrer d'Els Valldemossa

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 62

61. Carrer de les alzines i pins

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 63

62. Carrer de Joan Fuster pintor

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 64

63. Carrer Ullastres

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 65

64. Carrer de Lluís Salvador Vives i Venetze

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 66

65. Carrer de na Mas

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 67

66. Carrer Pilar Montaner

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 68

67. Carrer de Son Gual

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 69

68. Carrer ermità Joan Mir de la Concepció

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 70

69. Carrer es cós

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 71

70. Plaça Campdevàrol

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 72

71. Carrer d'Eliseu Meifrèn pintor

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	6	100%

Taula 73

72. Avinguda Arxiduc Lluís Salvador

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 74

73. Carrer de Santiago Rusiñol

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 75

74. Carrer de Bartomeu Ferrà

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 76

75. Carrer del Puig de na Fàtima

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 77

76. Avinguda Lluís Salvador Cilimingras

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 78

77. Carrer de Josep Coll Bardolet pintor

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 79

78. Carrer Rector Joan Mir

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 80

Resultat total dels rètols institucionals identificatius:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	140	97,22%
E	3	2,08%
AM	1	0,69%

Taula 81

És important destacar que tots els rètols institucionals identificatius són monolingües, encara que un sigui ambivalent. No n'hi ha cap, per tant, de bilingüe o multilingüe. La presència del català és pràcticament total, amb 97,22% de rètols. El castellà només ocupa un anecdòtic 2,08%.

Retolació informativa dels carrers objecte d'estudi:

1. Avinguda de Palma

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEAD	4	40%
C	6	60%

Taula 82

2. Aparcament Avinguda de Palma

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	2	11,11%
CEADFIR	3	16,66%
C	4	22,22%
E	6	33,33%
CEA	2	11,11%
CE	1	5,55%

Taula 83

3. Carrer de ses filoses

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

4. Carrer de na Búger

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

5. Camí de sa Coma

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

6. Plaça de na Búger

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 84

7. Carrer dels donants de sang

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

8. Camí de Son Escanyelles

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

9. Carrer del pare Castanyeda

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

10. Passatge de l'amargura

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

11. Carreró de l'amargura

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

12. Carrer de la Dragonera

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

13. Plaça de la Dragonera

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

14. Camí de la Beata

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

15. Carrer de la Beata

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	1	100%

Taula 85

16. Carreró de la Beata

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

17. Passatge de la Beata

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

18. Carrer de la Constitució

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

19. Carrer de la rectoria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 86

20. Plaça d'Antònia Serrano i Darder

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 87

21. Carreró de la Constitució

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

22. Camí de ses roques llises

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

23. Plaça de Santa Catalina Thomàs

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	50%
CEAD	1	16,66%
EA	2	33,33%

Taula 88

24. Carrer de la carnisseria

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

25. Plaça Gallard

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

26. Plaça pública

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

27. Plaça de Cartoixa

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	42,85%
E	1	14,28%
AM	1	14,28%
CEA	2	28,57%

Taula 89

28. Jardins rei Joan Carles I

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	5	29,41%

E	5	29,41%
CEA	2	11,76%
AM	3	17,64%
EP	1	5,88%
CE	1	5,88%

Taula 90

29. Plaça de Bartomeu Estaràs músic

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	23,52%
E	3	17,64%
CEA	2	11,76%
AM	2	11,76%
CA	2	11,76%
CAD	1	5,88%
CE	1	5,88%
A	1	5,88%
CEAD	1	5,88%

Taula 91

30. Carrer de l'Uruguai

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	100%

Taula 92

31. Carrer de Sebastià Trias Mercant antropòleg

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

32. Carrer de Bartomeu Torres músic

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

33. Passatge de la plaça

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

34. Carrer des canonge

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

35. Carrer rei Sanxo

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

36. Carrer pare Francesc Frau

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	6	66,66%
CE	3	33,33%

Taula 93

37. Via Blanquerna

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	5	62,5%
C	3	37,5%

Taula 94

38. Carrer de Jovellanos

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CAD	1	12,5%
CA	1	12,5%
EA	1	12,5%
C	2	25%
CE	2	25%
E	1	12,5%

Taula 95

39. Carrer Catalina Homar

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
AM	1	25%
CE	1	25%

C	2	50%
---	---	-----

Taula 96

40. Carrer de Ramon Gual Desmur

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

41. Plaça de Ramon Llull

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	3	16,66%
C	5	27,77%
CA	1	5,55%
AM	3	16,66%
E	4	22,22%
CEA	2	11,11%

Taula 97

42. Carreró de la Rosa

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

43. Carrer de la Rosa

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	57,14%
AM	1	14,28%
E	2	28,57%

Taula 98

44. Carrer Vell

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

45. Carrer Nicolau Calafat

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

46. Carrer del camí antic a Palma

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

47. Plaça Rubén Darío

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

48. Carrer Chopin

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	100%

Taula 99

49. Carrer Uetam

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	10	58,82%
CE	3	17,64%
E	2	11,76%
CEA	1	5,88%
CA	1	5,99%

Taula 100

50. Carrer Àustria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
E	1	100%

Taula 101

51. Carrer Polònia

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

52. Miranda dels lledoners

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
----------------------	------------------	-------------

C	2	100%
---	---	------

Taula 102

53. Carrer marquès de Vivot

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	3	100%

Taula 103

54. Carrer Xesc Forteza

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

55. Carrer dels ametlers

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

56. Carrer Hongria

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

57. Carrer de les oliveres

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEAD	1	100%

Taula 104

58. Carrer venerable sor Aina

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	4	80%
C	1	20%

Taula 105

59. Aparcament Carrer venerable sor Aina

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	4	12,5%
CEAD	3	9,37%
E	9	28,12%

CEADF	3	9,37%
CEA	3	9,37%
CA	3	9,37%
AM	4	12,5%
CEADFIR	1	3,12%
CE	2	6,25%

Taula 106

60. Carrer d'Els Valldemossa

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

61. Carrer de les alzines i pins

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

62. Carrer de Joan Fuster pintor

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

63. Carrer Ullastres

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

64. Carrer de Lluís Salvador Vives i Venezze

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

65. Carrer de na Mas

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEA	1	100%

Taula 107

66. Carrer Pilar Montaner

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	2	40%

CEADFIR	2	40%
CEA	1	20%

Taula 108

67. Carrer de Son Gual

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	1	100%

Taula 109

68. Carrer ermità Joan Mir de la Concepció

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

69. Carrer es cós

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEA	1	100%

Taula 110

70. Plaça Campdevàrol

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEAD	2	9,52%
CEA	2	9,52%
CAD	1	4,76%
CA	1	4,76%
AM	3	14,28%
E	7	33,33%
C	4	19,04%
CE	1	4,76%

Taula 111

71. Carrer d'Eliseu Meifrèn pintor

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	1	100%

Taula 112

72. Avinguda Arxiduc Lluís Salvador

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CEA	1	33,3%
CEADFIR	1	33,3%
CE	1	33,3%

Taula 113

73. Carrer de Santiago Rusiñol

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

74. Carrer de Bartomeu Ferrà

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	50%
CEA	1	50%

Taula 114

75. Carrer del Puig de na Fàtima

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	1	100%

Taula 115

76. Avinguda Lluís Salvador Cilimingras

No hi ha cap rètol institucional informatiu.

77. Carrer de Josep Coll Bardolet pintor

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	2	66,66%
CEA	1	33,33%

Taula 116

78. Carrer Rector Joan Mir

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	2	66,66%
C	1	33,33%

Taula 117

Resultat total dels rètols institucionals informatius:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	80	32,92%
E	41	16,87%
CE	39	16,04%
CEA	22	9,05%
AM	18	7,40%
CEAD	13	5,34%
CA	9	3,70%
CEADF	7	2,88%
CEADFIR	7	2,88%
EA	3	1,23%
CAD	2	0,82%
EP	1	0,41%
A	1	0,41%

Taula 118

A la retolació institucional de caire informatiu el català és la llengua que major presència té als carrers de la vila amb un destacat 73,63%. El castellà és present a més de la meitat de la retolació d'aquest tipus amb 54,70%. La presència de l'anglès en aquest àmbit és més minoritària que la del català i el castellà i just assoleix un 32,89%.

3. EL PAISATGE LINGÜÍSTIC DE L'AMBIT COMERCIAL: RETOLACIÓ IDENTIFICATIVA I INFORMATIVA.

Per a dur a terme aquest apartat del treball hem estimat convenient agrupar els diferents comerços per sectors i així poder tenir un resultat més paregut entre comerços de les mateixes característiques o índole.

<p>A. Botigues de records (souvenirs)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Artesania la Cartuja - Artesan - Valldemossa Secrets - C'an Gotxo - Naturalmente Mallorca - Naturalmente Valldemossa - Capamunta - Inlove Valldemossa - Chopin Shopping - Cork-Shop
<p>B. Restauració (hotels, bars, cafeteries, restaurants)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Restaurante Romaní Grill - Bar s'Olivera - Cafeteria Insieme - Restaurant Sa Mata - Underground - Bar Meriendas - Cafeteria Ca'n Molinas - Bar Restaurante Sa Foganya - American Grill - Capuccino - Restaurante Sa Picada - Bar Es Roquissar - Ca's Papà Valldemossa sweet hotel - Troya Restaurant - Casa de Sa Miranda - S'Estret

	<ul style="list-style-type: none"> - Sa Cova des vi i els embotits - Aromas - Es Petit Hotel de Valldemossa - Restaurant Hostal Ca'n Marió
C. Entitats bancàries	<ul style="list-style-type: none"> - CaixaBank - Banca March - Bankia
D. Botigues de roba	<ul style="list-style-type: none"> - Merle - Victoria 6 - The moon under wàter - Miramar - Mar - Vall5 - Zapateria Diori's - Ca Sa Moa - Vall d mossa - S'Espardenya - Es Molinet - Sense of Dragon Fly - MiMossa Boutique - Cals Tios
E. Joies i bijuteria	<ul style="list-style-type: none"> - Majorica - Silver outlet - Toledo Gold Mallorca - L'Or de Mallorca - Orquidea - Es Carreró - Valldemossa Pearl
F. Venda d'art	<ul style="list-style-type: none"> - JustArt Galeria d'art. - Arte Valldemossa - Atelier Oxidum

G. Alimentació (supermercats, forns, botigues de queviures, gelateries)	<ul style="list-style-type: none"> - Supermercat Coaliment - Forn es Cós - Panaderia y pastelería Ca'n Molinas - Panadería y pasteleria Ca'n Molinas (de baix) - Forn i pastisseria Sa Cartoixa - GelatiMossa - Giovanni L. - Hort de Cartoixa
H. Salut i estètica	<ul style="list-style-type: none"> - Agua de Balears - Perruqueria, Estètica, massatge PF.
I. Altres (no classificables en apartats anteriors)	<ul style="list-style-type: none"> - Kensington Immobiliària - Estanc Tabacs - Llibreria Cartoixa

Taula 119

Seguidament passarem a analitzar la retolació identificadora dels comerços objecte d'estudi agrupats pels sectors que acabam de veure.

A. Botigues de records (souvenirs):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
E	6	54,54%
AM	1	9,09%
A	3	27,27%
C	1	9,09%

Taula 120

A la taula 120 apreciam que els comerços d'objectes de records tenen la retolació identificativa molt majoritàriament en espanyol amb 54,54%. Li segueix l'anglès amb 27,27%

B. Restauració (hotels, bars, cafeteries, restaurants):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
----------------------	------------------	-------------

E	5	25%
AM	2	10%
A	1	5%
C	10	50%
I	1	5%
CA	1	5%

Taula 121

En canvi, com bé mostra la taula 121, el català és clarament la llengua que més presència té als rètols identificadors, amb 55%. El castellà en té 25%.

C. Entitats bancàries:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CA	1	33,33%
C	1	33,33%
0	1	33,33%

Taula 122

Al sector de les entitats bancàries veim amb la taula 122 que hi ha molt forta presència del català amb 66,66% i que l'espanyol no té presència en aquest àmbit.

D. Botigues de roba:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
E	1	5,26%
C	6	31,57%
0	2	10,52%
AM	6	31,57%
A	4	21,05%

Taula 123

A les botigues de roba opten per triar un nom ambivalent que el lector o comprador pugui identificar alhora en més d'una llengua. Aquesta circumstància ocupa 31,57%. El mateix valor que té la nostra llengua, amb qui comparteixen posició capdavantera

E. Joies i bijuteria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
E	1	10%
C	3	30%
0	2	20%
EA	1	10%
A	3	30%

Taula 124

Quant a les joieries i botigues de bijuteria és l'anglès la llengua que amb 40% se situa al capdavant, seguit del 30% del català.

F. Venda d'art:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
A	1	33,33%
F	1	33,33%
E	1	33,33%

Taula 125

Al sector de la venda d'art tenim un triple empat entre anglès, espanyol i francès. No hi ha presència del català.

G. Alimentació (supermercats, forns, botigues de queviures, gelateries):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	6	50%
E	3	25%
I	3	25%

Taula 126

Dins del grup d'alimentació, és el català la llengua majoritària present a la meitat dels cartells, ben igual que succeeix amb el grup de salut i estètica, com veim a la taula 127.

H. Salut i estètica:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	50%
E	1	50%

Taula 127

I. Altres (no classificables en els apartats anteriors):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	66,66%
A	1	33,33%

Taula 128

Dels comerços més mals d'ubicar per sectors hem fet el grup "Altres", que també és el català l'idioma amb més presència, 66,66%, el doble que l'anglès. L'espanyol no hi té presència.

A continuació passarem a analitzar la retolació informativa dels comerços objecte d'estudi agrupats pels sectors.

A. Botigues de records (souvenirs):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
E	1	11,11%
EADF	1	11,11%
EADR	1	11,11%
A	5	55,55%
EA	1	11,11%

Taula 129

Amb la retolació informativa canvia la perspectiva considerablement. A les botigues de records veim com el català no té gens de presència. Sembla que el català no serveixi per a comprar records a Valldemossa. La llengua amb més presència, indiscutiblement, és l'anglès amb 88,88%. S'observa l'aparició de llengües a priori estranyes al nostre paisatge lingüístic com és el cas del rus.

B. Restauració (hotels, bars, cafeteries, restaurants):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
CE	1	1,81%
AD	4	7,27%
E	19	34,54%

EA	12	21,81%
C	4	7,27%
CEAD	2	3,63%
A	7	12,72%
AM	1	1,81%
CEADFR	1	1,81%
EAD	2	3,63%
EADFR	1	1,81%
EADR	1	1,81%

Taula 130

Com veim a la taula 130, el sector de la restauració opta per a anunciar els seus productes majoritàriament en espanyol, concretament un 60,85%. La majoria també ho fan en anglès (56,3%). En canvi, malauradament, només el 14,51% opta per la llengua d'aquesta terra. Cal tenir en compte també la presència de l'alemany, el francès i el rus.

C. Entitats bancàries:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	33,33%
E	2	33,33%
A	2	33,33%

Taula 131

El català, l'anglès i l'espanyol tenen la mateixa presència a la retolació informativa amb 33,33% cadascun.

D. Botigues de roba:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
A	1	33,33%
CA	2	66,66%

Taula 132

Presència total de l'anglès a les botigues de roba. El català també té un destacat 66,66% de presència.

E. Joies i bijuteria

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
----------------------	------------------	-------------

C	1	33,33%
A	2	66,66%

Taula 133

Idèntics resultats entre les taules 132 i 133.

F. Venda d'art:

No hi ha cap rètol informatiu a cap d'aquests establiments comercials o expositius.

G. Alimentació (supermercats, forns, botigues de queviures, gelateries):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	10	45,45%
E	11	50%
EA	1	4,54%

Taula 134

La taula 134 ens mostra com el català, amb una presència considerable de 45,45%, no arriba a la meitat, com sí que ho fa l'espanyol amb 50%.

H. Salut i estètica:

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	100%

Taula 135

Just a la perruqueria hem trobat un rètol informatiu en català, previsiblement més dirigit als clients que resideixen a la vila que no als turistes.

I. Altres (no classificables en els apartats anteriors):

Llengües dels rètols	Nombre de rètols	Percentatge
EAD	2	100%

Taula 136

Les dades de la taula 136 només fan referència a una immobiliària, car els altres establiments del sector Altres no tenien retolació informativa.

3. CARTOIXA

La Cartoixa de Valldemossa és un conjunt històric patrimonial declarat Bé d'Interès Cultural. És un indret molt rellevant per a la història de Valldemossa. El primer edifici del que amb el temps esdevindria la Cartoixa fou el Palau Reial que Jaume II va fer construir al 1309.

Una altra data important per a entendre què és Cartoixa és 1399, noranta anys més tard. És quan deixa de ser Palau Reial i l'edifici allotja els monjos cartoixans que acabaran fent-ne una cartoixa.

A 1717 es produeix una gran ampliació de l'edifici. Més concretament es crea un nou edifici al costat, connectat amb el que hi havia fins aleshores, que serà la gran ampliació de Cartoixa.

El 1835 es produeix la desamortització de Mendizábal, en què l'estat es quedava amb totes les propietats de l'església i les venia a mans privades. Fou en aquest moment que Cartoixa passa a mans privades, fet que encara perdura. Només són públics, de l'Ajuntament, el Museu Municipal i el Museu d'Art Contemporani.

Entre les parets de Cartoixa hi ha hagut personatges coneguts i reconeguts internacionalment com Eugeni d'Ors, Santiago Rusiñol, George Sand i Frederick Chopin, Jovellanos, Sorolla, Azorín, Unamuno...

Fruit de totes aquestes circumstàncies, cada any milions de persones d'arreu del món venen a la nostra vila per a visitar Cartoixa.

Notau que a Valldemossa deim Cartoixa, sense article.

Actualment les diferents cel·les són de diferents propietaris privats i hi ha dues explotacions comercials diferents: la cel·la 4 de la família Quetgles, que han estat reconeguts, via sentència judicial, propietaris de la cel·la on va romandre Chopin, i una explotació comercial que engloba la resta de propietaris, entre els quals el Bisbat de Mallorca i l'Ajuntament.

Per a l'estudi de la retolació tant informativa com identificativa de Cartoixa, si bé hem fet notar que hi ha dues oficines diferents de venda d'entrades, hem tractat la visita de Cartoixa com a una de sola.

I aquesta unitat multipropietat l'hem analitzada pels següents sectors:

1. Oficina (entrada nord)

2. Església
3. Sagristia
4. Corredors
5. Apotecaria
6. Cel·la prioral
7. Cel·la 2
8. Cel·la 4
 - a. Venda d'entrades a l'oficina de la Cel·la 4
9. Museu Municipal
 - a. Sala Guasp
 - b. Pinacoteca Tramuntana
 - c. Sala s'Arxiduc
10. Museu d'art contemporani
11. Oficina (entrada est)
12. Palau del Rei Sanxo

Retolació identificativa:

Resultats obtinguts

Llengües dels rètols identificatius	Nomenclatura
Rètols informatius en català	C
Rètols informatius en castellà	E
Sense rètol identificador	0
Rètols informatius en català, castellà, anglès, alemany i en francès	CEADF
Rètols informatius en català, castellà, anglès i en alemany	CEAD
Rètols informatius en castellà i anglès	EA
Rètols informatius en català, castellà i en anglès	CEA

Taula 137

La següent taula, 138, representa totes les parts de Cartoixa amb el nombre de rètols i el percentatge respecte del total:

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
C	2	14,28%
E	4	28,57%
0	2	14,28%
CEADF	3	21,42%
CEAD	1	7,14%
EA	1	7,14%
CEA	1	7,14%

Taula 138

En aquesta taula, 138, observam com el castellà té presència a 71,41% de la retolació identificativa mentre que el català no arriba, per poc, a tenir presència a la meitat dels rètols amb 49,98%. En qualsevol cas, bastant per davall del castellà.

La presència de l'anglès és de 42'84%.

A continuació analitzarem la retolació identificativa de totes les parts de Cartoixa:

1. Oficina (entrada nord)

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	1	100%

Taula 139

2. Església

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	0%

Taula 140

3. Sagristia

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	0%

Taula 141

4. Corredors

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	0%

Taula 142

5. Apotecaria

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	0%

Taula 143

6. Cel·la prioral

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	0%

Taula 144

7. Cel·la 2

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	100%

Taula 145

8. Cel·la 4

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	2	100%

Taula 146

a. Venta d'entrades a l'oficina de la Cel·la 4

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	1	100%

Taula 147

9. Museu municipal

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
c	1	100%

Taula 148

a. Sala Guasp

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
0	0	100%

Taula 149

b. Pinacoteca tramuntana

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	1	100%

Taula 150

c. Sala s'Arxiduc

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEAD	1	100%

Taula 151

d. Museu d'art contemporani

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	1	100%

Taula 152

10. Oficina (entrada est)

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
EA	1	100%

Taula 153

11. Palau del rei Sanxo

Llengües dels rètols identificatius	Nombre de rètols	Percentatge
C	1	33,33%
CEA	1	33,33%
CEADF	1	33,33%

Taula 154

Retolació informativa:

Els resultats obtinguts són els següents (taula 155):

Llengües dels rètols informatius	Nomenclatura
Rètols informatius en català	C

Rètols informatius en castellà	E
Rètols informatius en anglès	A
Rètols informatius en alemany	D
Rètols informatius en francès	F
Rètols informatius en italià	I
Rètols informatius en polonès	P
Rètols informatius en japonès	J
Rètols informatius en suec	S
Rètols informatius en xinès	X
Rètols informatius en rus	R
Sense rètol identificador	0
Rètols informatius en castellà i en francès	EF
Rètols informatius en anglès i en alemany	AD
Rètols informatius en suec i italià	SI
Rètols informatius ambivalents	AM
Rètols informatius en català i en castellà	CE
Rètols informatius en castellà, anglès i en alemany	EAD
Rètols informatius en català, castellà i en anglès	CEA
Rètols informatius en castellà, anglès i en francès	EAF
Rètols informatius en castellà, anglès, català i en alemany	AECD
Rètols informatius en català, castellà, anglès, alemany i en francès	CEADF
Rètols informatius en català, castellà, anglès, alemany i en italià	CEADI
Rètols informatius en castellà, anglès, alemany, francès i en italià	EADFI
Rètols informatius en castellà, anglès,	EADF

alemany i en francès	
Rètols informatius en castellà, anglès, alemany, francès, polonès, italià i en rus	EADFPIR

Taula 155

La taula següent, 156, representa totes les parts de Cartoixa amb el nombre de rètols i el percentatge respecte del total:

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	8	10,38%
A	4	5,19%
D	2	2,59%
F	1	1,29%
I	1	1,29%
J	1	1,29%
S	1	1,29%
X	1	1,29%
0	3	3,89%
EF	4	5,19%
AD	5	6,49%
SI	5	6,49%
AM	1	1,29%
CE	1	1,29%
EAD	1	1,29%
CEA	1	1,29%
EAF	6	7,79%
AECD	1	1,29%
CEADF	19	24,67%
CEADI	2	2,59%

EADFI	1	1,29%
EADF	1	1,29%
EADFPIR	1	1,29%

Taula 156

A la retolació informativa la llengua amb més presència és el castellà amb 58,35%, seguida per l'anglès, amb 55,76%.

El català és lluny de tenir una presència normalitzada amb només 31,13%.

Seguidament analitzarem la retolació informativa de totes les parts de Cartoixa:

1. Oficina (entrada nord)

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	2	25%
C	2	25%
A	2	25%
D	1	12,5%
AECD	1	12,5%

Taula 157

2. Església

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
C	3	60%
CEADF	2	40%

Taula 158

3. Sagristia

No té rètols informatius

4. Corredors

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	9	100%

Taula 159

5. Apotecaria

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	3	100%

Taula 160

6. Cel·la prioral

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	2	8,69%
EF	4	17,39%
AD	5	21,73%
SI	5	26,08%
EAF	6	26,08%
EADF	1	4,34%

Taula 161

7. Cel·la 2

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADI	1	100%

Taula 162

8. Cel·la 4

No té rètols informatius.

a. Venda d'entrades a l'oficina de la Cel·la 4

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
EADFPIR	2	50%
EAD	1	25%
A	1	25%

Taula 163

9. Museu municipal

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	1	100%

Taula 164

e. Sala Guasp

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CEADF	2	100%

Taula 165

f. Pinacoteca tramuntana

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	4	100%

Taula 166

g. Sala s'Arxiduc

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
----------------------------------	------------------	-------------

CEADI	1	100%
-------	---	------

Taula 167

h. Museu Art Contemporani

No té cap rètol informatiu

10. Oficina (entrada est)

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
CE	1	50%
AM	1	50%

Taula 168

11. Palau del rei Sanxo

Llengües dels rètols informatius	Nombre de rètols	Percentatge
E	2	12,5%
J	1	6,25%
I	1	6,25%
S	1	6,25%
A	1	6,25%
D	1	6,25%
C	1	6,25%
F	1	6,25%
X	1	6,25%
CEADF	2	12,5%
CEA	3	18,75%
EADFI	1	6,25%

Taula 169

4. CONCLUSIONS

En l'àmbit institucional la llengua catalana gaudeix de bona salut. Gairebé tots els rètols identificatius de caire institucional són en català i els pocs que hi ha en castellà són cartells d'abans de l'aprovació de la Llei de Normalització Lingüística.

Quant a la retolació informativa de l'àmbit institucional, el català també és la llengua amb major presència, tot i que un 73,63% és una xifra que encara es pot millorar.

El castellà és present a més de la meitat de la retolació d'aquest tipus amb 54,70%. És evident que quan una llengua com la nostra, minoritzada, té el suport, impuls i promoció de les institucions, la presència queda reflectida als carrers. I aquesta presència la fa atractiva i útil per als nousvinguts.

En l'àmbit comercial, per contra, tot i que hi ha espais on la llengua catalana té presència compartida amb d'altres com el castellà o l'anglès, globalment no hi ha una situació de normalitat. Els comerços dirigits als visitants tenen la retolació bàsicament en castellà i alemany. També hi ha presència d'altres llengües, amb menor freqüència, com són el francès, alemany i el català.

A Cartoixa, a l'àmbit de la retolació informativa la llengua amb més presència és el castellà amb 58,35%, seguida per l'anglès, amb 55,76%.

El català és lluny de tenir una presència normalitzada amb només 31,13%.

El castellà té presència a 71,41% de la retolació identificativa mentre que el català no arriba, per poc, a tenir presència a la meitat dels rètols amb 49,98%. En qualsevol cas, bastant per davall del castellà. La presència de l'anglès és de 42,84%.

S'han detectat llengües tan llunyanes a la nostra com el suec, el xinès, el polonès o el japonès.

En els àmbits on el públic o consumidor és majoritàriament turista, el català no és principal en el paisatge lingüístic. I aquesta situació anòmala l'hauria de revertir una Llei de Comerç valenta que exigís la presència del català arreu. Només amb un context en què el català sigui present arreu es garantiran els nostres drets lingüístics i afavorirem la plena integració dels milers de persones d'arreu del món que viuen amb nosaltres i amb qui compartim, també, la llengua tot i que encara no la sàpiguen.

5. ANNEXOS:

a. Codificació de les llengües.

Codi	Llengua
C	Català
E	Castellà
A	Anglès
F	Francès
D	Alemanys
I	Italià
H	Hindi
R	Rus
J	Japonès
S	Suec
X	Xinès
AM	Ambivalent
0	Indesxifrabable

Taula 170

b. Fitxa tècnica.

AUTOR	Didac Alcalà i Villa
DATES DEL TREBALL DE CAMP	Del 14 de juliol al 31 de juliol del 2018
ASSIGNATURA	Treball de Fi de Grau de Llengua i Literatura Catalanes
DATA DE LLIURAMENT	03/09/2018
TUTOR	Joan Melià Garí

Taula 171

c. Enumeració de carrers objecte d'estudi:

1. Avinguda de Palma
2. Aparcament Avinguda de Palma
3. Carrer de ses filoses
4. Carrer de na Búger
5. Camí de sa Coma
6. Plaça de na Búger
7. Carrer dels donants de sang
8. Camí de Son Escanyelles
9. Carrer del pare Castanyeda
10. Passatge de l'amargura
11. Carreró de l'amargura
12. Carrer de la Dragonera
13. Plaça de la Dragonera
14. Camí de la Beata
15. Carrer de la Beata
16. Carreró de la Beata
17. Passatge de la Beata
18. Carrer de la Constitució
19. Carrer de la rectoria
20. Plaça d'Antònia Serrano i Darder
21. Carreró de la Constitució
22. Camí de ses roques llises
23. Plaça de Santa Catalina Thomàs
24. Carrer de la carnisseria
25. Plaça Gallard
26. Plaça pública
27. Plaça de Cartoixa
28. Jardins rei Joan Carles I
29. Plaça de Bartomeu Estaràs músic
30. Carrer de l'Uruguai

31. Carrer de Sebastià Trias Mercant antropòleg
32. Carrer de Bartomeu Torres músic
33. Passatge de la plaça
34. Carrer des canonge
35. Carrer rei Sanxo
36. Carrer pare Francesc Frau
37. Via Blanquerna
38. Carrer de Jovellanos
39. Carrer Catalina Homar
40. Carrer de Ramon Gual Desmur
41. Plaça de Ramon Llull
42. Carreró de la Rosa
43. Carrer de la Rosa
44. Carrer Vell
45. Carrer Nicolau Calafat
46. Carrer del camí antic a Palma
47. Plaça Rubén Darío
48. Carrer Chopin
49. Carrer Uetam
50. Carrer Àustria
51. Carrer Polònia
52. Miranda dels lledoners
53. Carrer marquès de Vivot
54. Carrer Xesc Forteza
55. Carrer dels ametlers
56. Carrer Hongria
57. Carrer de les oliveres
58. Carrer venerable sor Aina
59. Aparcament Carrer venerable sor Aina
60. Carrer d'Els Valldemossa
61. Carrer de les alzines i pins
62. Carrer de Joan Fuster pintor

63. Carrer Ullastres
64. Carrer de Lluís Salvador Vives i Venezze
65. Carrer de na Mas
66. Carrer Pilar Montaner
67. Carrer de Son Gual
68. Carrer ermità Joan Mir de la Concepció
69. Carrer es cós
70. Plaça Campdevàdol
71. Carrer d'Eliseu Meifrèn pintor
72. Avinguda Arxiduc Lluís Salvador
73. Carrer de Santiago Rusiñol
74. Carrer de Bartomeu Ferrà
75. Carrer del Puig de na Fàtima
76. Avinguda Lluís Salvador Cilimingras
77. Carrer de Josep Coll Bardolet pintor
78. Carrer Rector Joan Mir

d. Bibliografia

Llei 1/2016, de 3 de febrer, de normalització lingüística a les Illes Balears (BOCAIB núm. 15, de 20 de maig de 1986; correcció d'errades BOCAIB núm. 16, de 30 de maig de 1986)

<https://www.caib.es/sites/institutestudisautonomics/ca/n/llei_31986_de_29_dabril_de_normalitzacio_linguistica_a_les_illes_balears_-61609/>

Llei 11/2014, de 15 d'octubre de comerç de les Illes Balears (BOIB núm. 8, del 2015)

<http://www.caib.es/sites/institutestudisautonomics/ca/n/llei_112014_de_15_doctubre_de_comerc_de_les_illes_balears-60003/>

Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears (BOCAIB n. 77, de 28 de juny de 2001)

< http://www.bibiloni.net/legislacio/llei_comerc.htm>

Bibiloni, Gabriel. 2014. La política lingüística del Govern de José Ramón Bauzá, *Revista de Catalunya*, pàg. 85-96.

Ajuntament de Valldemossa. Reglament ús llengua catalana. (BOIB, núm. 84 del 2012)
< http://www.valldemossa.cat/wms/oyo/imgdb//archivo_doc308676.pdf>

Bruyèl Olmedo, A.; Juan-Garau, M. 2015. Minority languages in the linguistic landscape of tourism: the case of Catalan in Mallorca. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. DOI: 10.1080/01434632.2014.979832. Palma.

Pujol, Josep M.; Solà, Joan. (2011). *Ortotipografia. Manual de l'autor, l'editor i el dissenyador gràfic*. Barcelona: Educaula.

Martínez Fontanillas, Antoni. (2015). *Paisatge lingüístic als establiments comercials del barri de Pere Garau (Palma)* (Treball de Final de Grau). Universitat de les Illes Balears, Palma.

Vidal Fiol, Eva. (2004). *Estudi sobre la retolació exterior Son Cotoner*. Universitat de les Illes Balears. Palma

Fernández Sánchez, R. J. (2005). *Retolació exterior de Palma carrer Aragó*. Universitat de les Illes Balears. Palma.

Soler i Muntaner, Antònia Victòria. (2004). Treball de retolació Port d'Alcúdia. Universitat de les Illes Balears. Palma.

Melià, Joan; Vanrell, Maria del Mar; Universitat de les Illes Balears; Catalunya. Departament de Cultura. (2014). *Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014 : Anàlisi*. [Palma] : Universitat de les Illes Balears, 2017

Plataforma per la llengua. (2014). *20 anys del dret dels catalans de disposar de l'etiquetatge de productes en català*. Recuperat de: https://www.plataformallengua.cat/media/upload/pdf/assets/4234/2014_PL_20_anys_etiquetatge.pdf

Institut d'Estudis Catalans. (2007). En el Diccionari de llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans. DIEC2. (2^a ed.). Recuperat de <https://dlc.iec.cat/>

Institut d'Estudis Catalans. (2000). En el Diccionari català-valencià-balear. Recuperat de <http://devb.iec.cat/>